

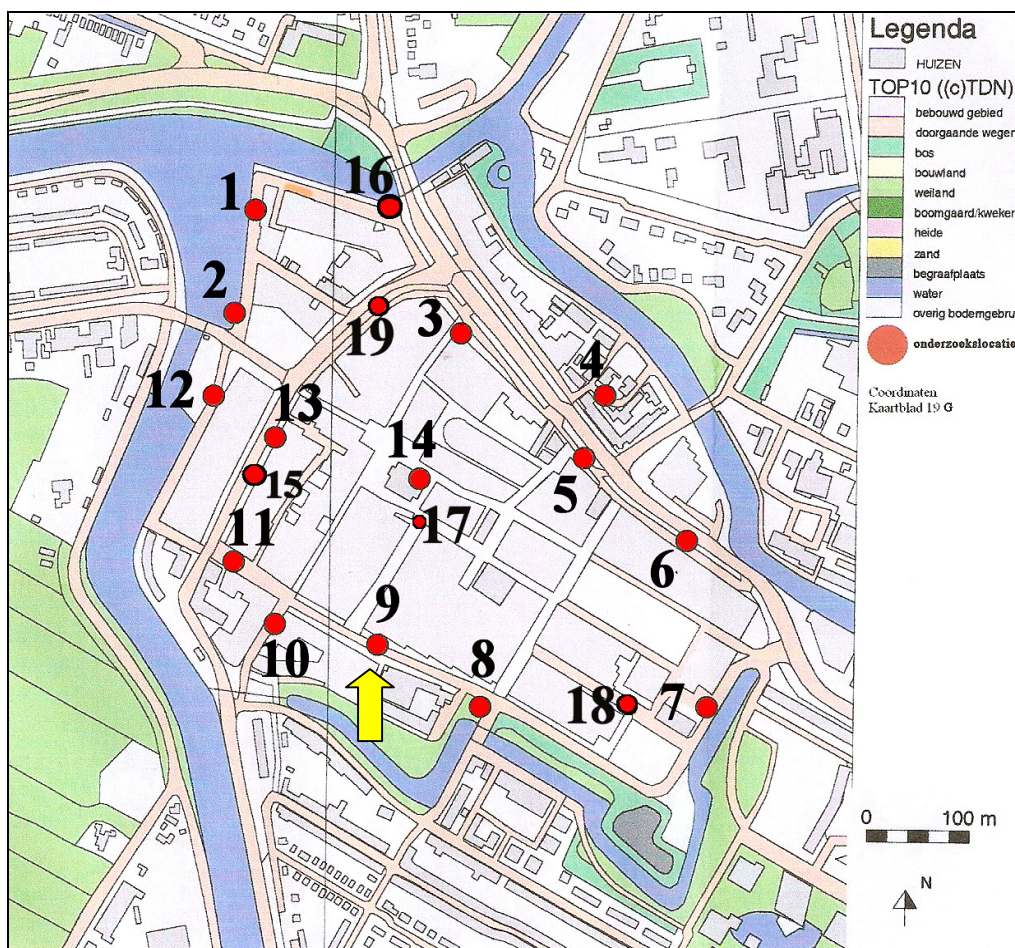
AWP-VERSLAG-WAARNEMING 2010-01-OCB (PURMEREND)

**Locatie 9
Nieuwstraat
Purmerend**

**ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP PURMEREND
Neckerstraat 11
1441 KT Purmerend**

Project AWP Purmerend 2010-01-OCB
Locatie onderzoeksgebied

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie	: Noord-Holland
Plaats	: Purmerend
Gemeente	: Purmerend
Toponiem	: Nieuwstraat
Kaartblad	: 19G
Coördinaten	: 125036/502374
Complex	: Stads-kern binnenstad Purmerend
Periode	: Late Middeleeuwen-Nieuwe tijd
Bevoegd gezag	: Gemeente Purmerend, Mw. A.Schenk
Onderzoekmeldingsnummer ARCHIS	: (CIS-Code) 40013
Projectverantwoordelijk	: Archeologische Werkgroep Purmerend
Projectcode AWP	: 2010-01-OCB
Uitvoering veldwerk	: 16+18-08-2010
Maximale diepte ontgraving	: Tot 3 meter onder het maaiveld
Beheer/plaats documentatie	: Archeologische Werkgroep Purmerend
Eindbeheer	: Archeologisch depot Noord-Holland

Inleiding

De Gemeente Purmerend heeft de Archeologische Werkgroep Purmerend (AWP) gevraagd of het interessant genoeg was om de ontgravingen voor het plaatsen van ondergrondse containers in de binnenstad archeologisch te begeleiden. Deze ontgravingen zijn te kleinschalig “volgens archeologische begrippen” waardoor er géén degelijk archeologisch onderzoek hoefde plaats te vinden.

Voor de AWP een unieke kans om het bodemarchief op diverse locaties te kunnen waarnemen en vast te leggen middels fotomateriaal. Ook wegens de mogelijkheid om artefacten te kunnen verzamelen en over al deze informatie een rapport te kunnen maken heeft de AWP hiermee enthousiast in toegestemd.

Archeologisch gezien zijn de locaties geheel onwillekeurig gekozen. Desondanks zijn er toch enkele locaties aangetroffen welke een toegevoegde of bevestigende waarde hebben aangetoond.

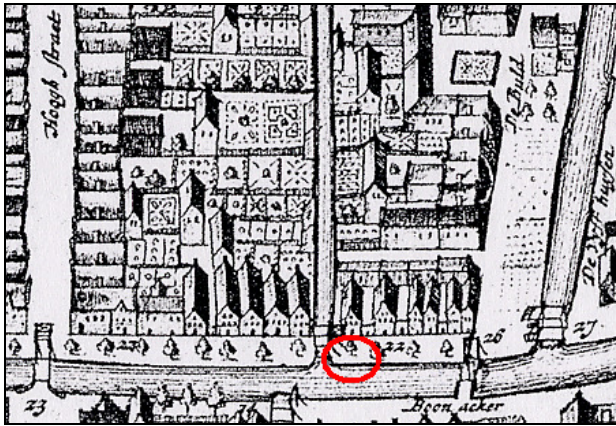
De AWP is van tevoren op de hoogte gesteld dat er in sommige gevallen snel gewerkt moest worden door de aannemer, welke overigens alle medewerking verleende. De AWP moest hierdoor wel vaak snel handelen met het maken van foto's, inmeten, waar het kon, of scherven rapen. In sommige gevallen was de grond te verontreinigd waardoor er nog minder onderzoek kon worden verricht. Door al deze feiten zijn niet alle gegevens naar exacte juistheid genoteerd kunnen worden maar zijn in ieder geval dan bij benadering aangegeven.

Vanwege het plaatsen van de ijzeren mal van de aannemer kon het profiel van de put in de meeste gevallen niet worden vastgelegd.

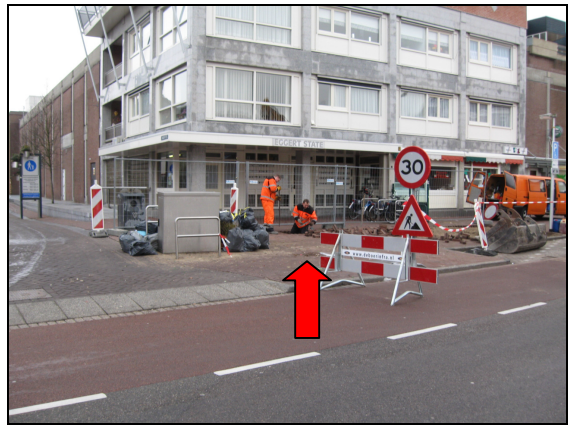
Ook al zijn deze putten niet naar archeologische maatstaven opgegraven kunnen de waargenomen en verzamelde gegevens voor de AWP en anderen waardevol zijn voor eventuele toekomstige oudheidkundige onderzoeken.

Nieuwstraat - Locatie 9

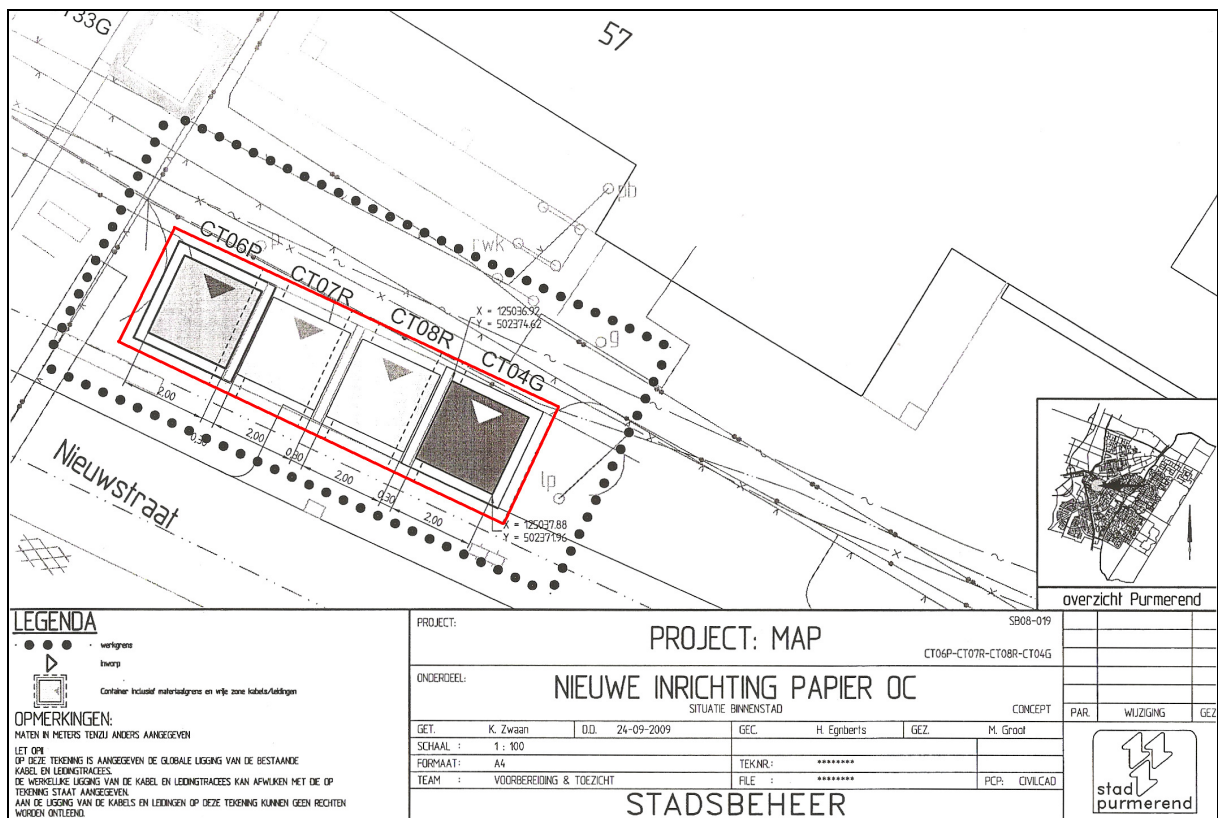

Kaart Frederick de Wit (1698)

Locatie ontgraving (2010)

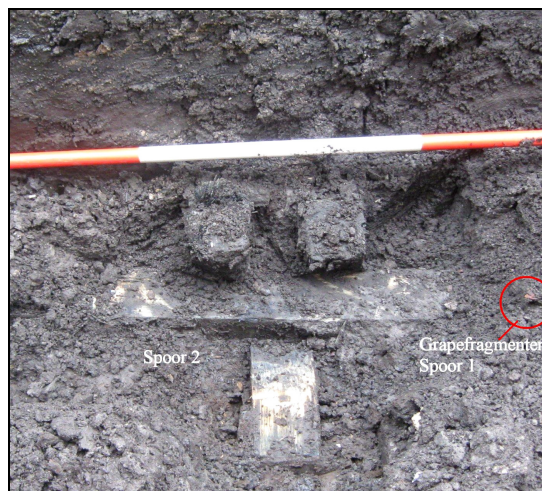
Woensdag 16 augustus gestart met de ontgraving voor de plaatsing van vier ondergrondse containerbakken. Coördinaten $X=125036$ $Y=502374$ / $X=125037$ $Y=502371$. Ter hoogte van nummer 57 - hoek Zuidersteeg (voorheen genaamd “t Zuyd-eynd”) is verdiept tot circa drie meter onder het maaiveld. De omvang van de ontgraving betreft circa 20 m². Het gedeelte van de gracht voor de locatie, die op de 17^e eeuwse kaart van Frederick de Wit wordt weergegeven is in het jaar 1869 gedempt.

Maandag 16 augustus zijn de werkzaamheden gestart met de ontgraving voor de eerste twee containers. Tot de eerste 50 centimeter onder het maaiveld bestaat de bodem uit zand met recente verstoringen. Hierna volgt een grijsachtige laag die naar mate dieper gegraven wordt donkerder is en zich vermengt met aarde en enkele scherffragmenten van aardewerk. Op 1.50 meter diepte is een houten paal aangetroffen (zie rode pijl afb.3) die waarschijnlijk met de oude kademuur van de gracht heeft te maken. Op hetzelfde niveau zijn een aantal bakpanscherven (spoor 3) aangetroffen daterend uit de 16^e eeuw.

(afb.3)

(afb.4)

Op de vermoede lijn van de vroegere gracht bevond zich op hetzelfde niveau een balkconstructie die zeker met de vroegere kademuur te maken heeft gehad (afb.4), spoor 2. De constructie bevindt zich op 6.50 meter van de gevel van het Willem Eggert Centrum. Een aantal geborgen scherven (spoor 1) naast deze constructie behoort tot een grape uit de late 16^e of vroege 17^e eeuw. De constructie bestaat uit een tweetal, iets schuin ingeslagen, houten balken met een omvang van 9 x 11 centimeter. Tussen de balken ligt een dikke plank van 6 centimeter met een breedte van 10 centimeter. Deze plank loopt door tot onder het weggedeelte. Op deze plank ligt dan weer een plank evenwijdig aan de straat, ook met een dikte van 6 centimeter en een breedte van 12 centimeter (afb.5).

(afb.5)

(afb.6)

Na verder verdiepen wordt onder twee meter onder het maaiveld een rietveenlaag aangetroffen waarna op drie meter diepte een venige laag met deels een kleiachtige laag zichtbaar wordt (afb.6). Bij het ontgraven voor de tweede container wordt hetzelfde beeld zichtbaar. Ook hier weer een houten constructie op de lijn van het wegdek.

Woensdag 18 augustus begonnen met de ontgraving voor de derde en vierde container. Tot 1.5 meter beneden het maaiveld is hier dezelfde situatie te herkennen als de voorgaande ontgraving. Op twee meter diepte zijn hier een tweetal ronde houten paaltjes aangetroffen op de denkbeeldige lijn van de oude gracht met respectievelijk een doorsnede van 9 centimeter (afb.8) en 4 centimeter (afb.7).

(afb.8)

(afb.7)

Bij de ontgraving voor de vierde container is een volgende houten balkconstructie aangetroffen (afb.9). Ook deze loopt in de lijn van de voormalige gracht. Het verder verdiepen van de locatie hier geeft een zelfde beeld als voorgaande.

(afb.9)

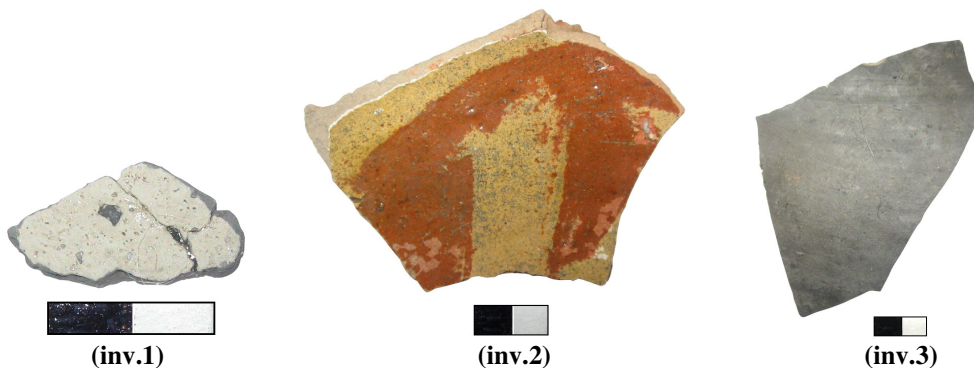
(afb.10)

Op het gronddepot werd nog een houten balk aangetroffen welke vermoedelijk voor deze constructie is gebruikt (afb.10). Het betreft een balk van 1 meter lengte, 9 centimeter dik en 11,5 centimeter breed. In het midden is er taps een stuk uitgezaagd die gebruikt zal zijn voor het klemzetten op een andere plank of balk (zwaluwstaartverbinding).

Vondstmateriaal

Het meeste vondstmateriaal kon verzameld worden op het gronddepot. Het betreft hier enkele rode aardewerkscherven van gebruiksvoorwerpen zoals grappen, bakpannen en borden.

Eén klein scherfje behoort tot grijs kogelpotaardewerk (inv.1) en dateert uit de 13e eeuw. Een fragment van een bord met op de spiegel slibversiering aangebracht (vermoedelijk een kruis) kan gedateerd worden in een periode tussen 1375 en 1450 (inv.2). De derde afgebeelde scherf (inv.3) betreft een grijze scherf afkomstig van een waterkan uit de vroege 15^e eeuw. Het scherfmateriaal onder 2 meter beneden het maaiveld afkomstig is te dateren tussen 1350 en 1600.

De metalen voorwerpen uit de stort bestaan uit diverse voorwerpen zoals een staafknoop (inv.21), een naaldenkoker (inv.33), enkele munten, een kledinggoogje en een onleesbaar open fragment van een textielloodje, allen te dateren tussen 1575 en 1856. Van pijpenaarde werden twee pijpenkoppen aangetroffen. Eén ervan (inv.30) betreft een zogenaamde Sir Walter Raleigh kop of ook wel Jonas kop genoemd en is vervaardigd in de zeventiende eeuw.

**VONDSTENLIJST 2010-01-OCB PUREREND LOCATIE 9
NIEUWSTRAAT- 16/18-08-2010**

Nr.	Omschrijving	Datering	Materiaal	Maten	Bijzonderheden
1	Kogelpot	1250-1300	AW-grijs	3 cm.	Wandfragment. (gelijmd 3 fragmenten)
2	Bord	1375-1450	Aw-rood	10 cm.	Spiegelfragment met slibversiering.
3	Voorraadpot/Kan	1350-1450	Aw-grijs	11,5 cm.	Wandfragment. Elmpt?
4	Kan	1375-1450	Steengoed	6 cm.	Schouderfragment. Siegburg
5	Kan	1375-1450	Steengoed	3,5 cm.	Halsfragment. Siegburg
6	Kan	1375-1450	Steengoed	5 cm.	Fragment met ooraanzet. Siegburg
7	Kruik	1400-1475	Steengoed	7 cm.	Schouderfragment
8	Kruik	1475-1525	Steengoed	5,5 cm.	Wandfragment
9	Kruik	1475-1550	Steengoed	7 cm.	Schouderfragment.
10	Grape	1375-1475	Aw-rood	5 cm.	Schouderfragment met slibversiering.
11	Bord	1475-1575	Aw-rood	9 cm.	Spiegelfragment met slibboogjes
12	Bord	1475-1575	Aw-rood	5,5 cm.	Randfragment met slibboogjes.
13	Grape	1575-1625	Aw-rood	Diversen.	8 Fragmenten. Rand-schouder-buikfragment. (Spoor 1 – uit profiel)
14	Bakpan	1475-1575	Aw-rood	Diversen.	3 Fragmenten. Steel-rand fragmenten. (Spoor 3 - uit profiel.)
15	Bakpan	1475-1575	Aw-rood	21 cm.	2 Fragmenten. Steel-rand/bodem
16	Gatenpot	1575-1650	Aw-rood	8,5 cm.	Randfragment. Gaten.
17	Bordje	1600-1650	Aw-rood	6 cm.	Rand-spiegelfragment
18	Bord	1575-1625	Aw-geelbakkend.	8 cm.	Vlag-spiegelfragment. Majolica. Bruin-blauw-geel
19	Bordje	1600-1650	Aw-grijsbakkend	2 cm.	Klein randfragment. Faience.
20	Grapen	1475-1600	Aw-rood	Diversen.	7 Fragmenten.
21	Staafknoop	1575-1600	Koper	1,9 cm.	Kop: geribbeld.
22	Knoop	1625-1675	Tin	Ø=1,2 cm.	Oogje ontbreekt. ½ Bol. Glad.
23	Textiellood	1600-1650	Lood	2,5 cm.	½ Open fragment.
24	Kledingoogle	1600-1650	Koper	2 cm.	Koperdraad. Gedraaid.
25	Munt	1856	Koper	Ø=1,7 cm.	1 Cent. België
26	Munt	1769	Koper	Ø=2,1 cm.	Duit. Overijssel
27	Munt	1854	Koper	Ø=1,6 cm.	½ Cent. Nederland. W.
28	Munt	1780	Koper	Ø=2,1 cm.	Duit. West Frisia
29	Munt	1600-1650	Koper	Ø=2 cm.	Duit. Ondetermineerbaar
30	Tabakspijp	1650-1700	Pijpaarde	4,5 cm.	Walter Raleighkop (Jonas)
31	Tabakspijp	1650-1700	Pijpaarde	4,2 cm.	Gekroonde Draak in cirkel
32	Pelgrimshoorn?	1500-1600	Pijpaarde	H=4,8 cm.	Randfragment.
33	Naaldenkoker	1675-1750	Tin	L=7 cm.	Dop ontbreekt. Twee draagoogjes. Floraal versierd.
34	Munt	Ca. 1604	Koper	Ø=2,2 cm.	Oord of dubbele duit. Hollandia.
35	Munt	1579	Koper	Ø=2,5 cm.	Oord of dubbele duit. Hollandia.
36	Munt	1770-1772	Koper	Ø=2,2 cm.	Duit: GRON.ET.OMMEL
37	Munt	1600-1700	Koper	Ø=2,5 cm.	Oord.
38	Munt	1600-1700	Koper	Ø=2,1 cm.	Duit. (West Frisia?)
	Opgeborgen	Vondstdoos : 12 (1 t/m 38)			Totaal gewicht: 1,7 kilogram